

Complexnummer: 521068

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Villa/koetshuis

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

521069, 521070

Woonplaats

Tilburg

Gemeente

Tilburg

Provincie

Noord-Brabant

Hoofdadres van hoofdobject

Koningshoeven 20, 5018 AB Tilburg

Complexomschrijving

Inleiding

Een deel van de gronden op Koningshoeven was gedurende lange tijd in bezit van koning Willem II. Enige tijd na diens overlijden werden de terreinen gekocht door textielabrikant Caspar Houben waarna deze ter plaatse een wolververij en -wasserij liet bouwen. Vervolgens werd langs Koningshoeven een aantal herenhuizen gebouwd voor leden van de familie. Caspar Houben was een belangrijk mecenas van het nabijgelegen klooster-retraitehuis Cenakel, waarvan zijn dochter eerste overste was. In 1886 werd in opdracht van C.H.M. Houben-Mutsaers een VILLA (Koningshoeven 20, onderdeel 1) gebouwd met eclectische elementen waarbij in 1906 een bijbehorend, in dezelfde stijl opgetrokken KOETSHUIS met stal werd gebouwd (Koningshoeven 18, onderdeel 2).

Omschrijving

Het complex bestaat uit een aan de straat gelegen, op L-vormige plattegrond opgetrokken voormalig koetshuis en een rechts daarachter gelegen villa op enigszins kruisvormige plattegrond, welke is omgeven door een grote tuin.

Waardering

Het complex is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarden als bijzondere uitdrukking van een stedenbouwkundige ontwikkeling, zijnde het optrekken van buitenhuizen aan de uitvalswegen van de stad om sociaal-economische redenen. Bovendien betreft het hier een complex dat deel uitmaakt van een serie herenhuizen die aan een belangrijke Tilburgse fabrikantenfamilie behoorde. Het complex is tevens van belang vanwege de

ensemblewaarden doordat het door de situering nauw is verbonden met de ontwikkeling en het aanzien van een stad. Het complex is verder van belang vanwege de architectonische gaafheid van zowel in- als exterieur.

Monumentnummer*: 521069

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 mei 2002
Kadaster deel/nr: 13582/12

Complexnummer

521068

Complexnaam

Villa/koetshuis

Woonplaats*

Tilburg

Gemeente*

Tilburg

Provincie*

Noord-Brabant

Straat*

Koningshoeven

Nr*

20

Toev.*

Postcode*

5018 AB

Woonplaats*

Tilburg

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

Tilburg

Sectie*

X

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

1007

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

In 1886 werd in opdracht van C.M.H. Houben-Mutsaers een VILLA gebouwd met Eclectische elementen. De villa bleef sinds de bouw ongewijzigd en verkeert, ook wat betreft het interieur, nagenoeg geheel in oorspronkelijke staat.

Omschrijving

De tweelaagse, geheel gecementeerde villa is opgetrokken op een enigszins kruisvormige plattegrond die ontstaat doordat elke gevel is voorzien van een risaliet, aan de straatzijde in de vorm van een forse driezijdige erkerachtige uitbouw. De benedenverdieping is, uitgezonderd de achterzijde, gepleisterd in blokvormen, de verdieping is glad. Beide verdiepingen zijn gescheiden door een forse samengestelde cordonlijst. Op de hoeken van voor- en zijgevels zijn geblokte lisenen aangebracht. De gevelopeningen zijn omgeven door een gecementeerde lijst, in de risaliet aan de voorzijde voorzien van kuiven. Het gehele pand is voorzien van een plint en architraaf, uitgezonderd in de achtergevel met een tandlijst. Op de begane grond zijn alle vensters, tenzij anders vermeld, tweeruits schuifvensters, op de verdieping T-vensters. Het pand heeft een plat dak met afgeschuinde dakschilden gedekt met geschubde leien en voorzien van een geprofileerde bakgoot. De hoeken zijn voorzien van brede ronde zinken lijsten.

De ingang tot de villa bevindt zich enigszins verscholen in de linkerzijgevel van de uitbouw aan de straatzijde, bestaande uit een laag hardstenen bordes met gietijzeren balustrade dat toegang verleend tot een gedeelde, rijkgesneden paneeldeur met bovenlicht. Hierboven op de verdieping een venster. Rechts naast de deur een hardsteen met opschrift 'C.M.H. Houben / - Mutsaers / 26 juni 1886'. In de risaliet tegen de linker zijgevel zowel in

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de zij- als achtergevel op beide verdiepingen een T-venster. In de plint een dubbele koekoek met hardstenen rand waarin een gedeeld openslaand venster, in het dakschild twee oeuil-de-boeufs. De driezijdige uitbouw aan de voorzijde heeft in elk der muurvlakken een venster. Het dak heeft aan de voorzijde een rijkversierde zinken oeuil-de-boeuf en wordt bekroond door een hoge piron. De goot van deze risaliet wordt getooid met getoogde frontonachtige bekroningen boven de vensterassen. In het teruggelegen deel van de voorgevel twee vensterassen. Op het dakschild wederom een oeuil-de-boeuf.

In de rechter zijgevel twee vensterassen waarvan slechts het rechter venster op de verdieping is beglaasd in de vorm van een gedeeld openslaand vierruits venster. De overige vensters zijn, evenals de gehele gevel van de risaliet aan deze zijde, blind. In de vensterkassen zijn echter sporen zichtbaar van een geschilderd T-venster. In het dakschild aan deze zijde wederom twee oeuil-de-boeufs.

De achtergevel heeft in het wijkende deel van de gevel eveneens twee vensterassen. In het verlengde van de rechter vensteras op het dak een dakkapel onder plat dak met openslaand T-venster. De zijden van de dakkapel zijn gedekt met lei. Links van de dakkapel een eenvoudig dakraam. In beide zijgevels van de risaliet een deels beglaasde paneeldeur met ruitvormige roedenverdeling, geplaatst onder gestucte strek en toegankelijk via een hardstenen tweetredige trap. In de gevel van de risaliet op de verdieping twee vensterassen, de linker blind en op de begane grond twee kleine vensters met door florale motieven gesierde gietijzeren roosters. In het dak een eenvoudig dakraam. In de risaliet een koekoek voorzien van diefijzers. Grenzend aan de achtergevel een terras belegd met keramische tegels voorzien van een hardstenen rand.

Het nog zeer gave interieur is toegankelijk via een hal. De hal, met daarin ook de trap met rijkgesneden trappaal, is geheel voorzien van een witmarmeren lambrizing en vloer. Vanuit de hal zijn de woonvertrekken aan de voorzijde bereikbaar. De vertrekken zijn, evenals elders in de woning, afgesloten middels al dan niet gepolychromeerde paneeldeuren. De deuren die leiden naar de woonvertrekken op de begane grond zijn voorzien van een kozijn met rijkgesneden kuif. De driezijdige uitbouw is van de ernaast gelegen kamer gescheiden door een gedeelde paneeldeur. In beide kamers gestucte plafonds en marmeren vensterbanken. In de uitbouw een marmeren schouw, in het aangrenzende woonvertrek een hardstenen schouw met rijkgesneden zuiltjes. De schouw sluit aan bij de hier aanwezige uit panelen vervaardigde lambrizing. Langs het plafond een rijk gedecoreerd fries met onder andere grotesken en dolfijnen, geheel uit gepolychromeerd leer.

Ook in de achterkamer een rijke marmeren schouw en (deels hersteld) zeer rijk gedecoreerd stucplafond. In deze kamer een lambrizing met festoenmotieven.

In de keuken, met marmeren vloer, zijn nog de oorspronkelijke schouw, de muurkasten en een deel van het oorspronkelijke aanrecht aanwezig. Vanuit de keuken is de kelder met troggewelven bereikbaar. Op de verdieping heeft de kamer aan de voorzijde een gestuct plafond en zwart marmeren schouw. Dubbele paneeldeuren geven toegang tot de kamer en suite. De overige deuren zijn eenvoudige paneeldeuren.

Waardering

Het object is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarden als bijzondere uitdrukking van een stedenbouwkundige ontwikkeling, zijnde het optrekken van buitenhuizen aan de uitvalswegen van de stad om sociaal-economische redenen. Bovendien betreft het hier een object dat deel uitmaakt van een serie herenhuizen die aan een belangrijke Tilburgse fabrikantenfamilie behoorde. Het object is van belang vanwege de

architectuurhistorische waarden door de bijzondere ornamentiek en de samenhang tussen in- en exterieur. Het object is tevens van belang vanwege de ensemblewaarden doordat het object door de situering nauw is verbonden met de ontwikkeling en het aanzien van een stad. Bij het object behoort ook het aan de weg gelegen grotendeels gave koetshuis. Het object is van belang vanwege de architectonische gaafheid van zowel in- als exterieur.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

Monumentnummer*: 521070

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 mei 2002
Kadaster deel/nr: 13582/12

Monumentnaam**

Villa/koetshuis

Complexnummer

521068

Complexnaam

Villa/koetshuis

Woonplaats*

Tilburg

Gemeente*

Tilburg

Provincie*

Noord-Brabant

Straat*

Koningshoeven

Nr*

18

Toev.*

Postcode*

5018 AB

Woonplaats*

Tilburg

Situering

Locatie

Koningshoeven

20

5018 AB

Tilburg

Kadastrale gemeente*

Tilburg

Sectie*

X

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

1165

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Het uit 1906 daterende KOETSHUIS met stallen, met Eclectische elementen, werd in 1975 verbouwd tot woonhuis waarbij met name het deel waarin voorheen de rijtuigen werden ondergebracht werd gewijzigd. Het stalgedeelte en de vestibule bleven grotendeels bewaard.

Omschrijving

Geheel gecementeerd, in blokvorm gepleisterd eenlaags koetshuis met stal op L-vormige plattegrond. De hoek van de L-vorm is aan binnen- en buitenzijde afgeschuind. Het pand is voorzien van een eveneens gecementeerde plint en architraaf. In de noord-zuid gerichte vleugel was het voormalige koetshuis ondergebracht, in de oost-westvleugel de stallen. Beide onderdelen werden gescheiden door een vestibule, het tuighuis en een kamer. De entree tot beide delen bevindt zich aan de 'binnenzijde' van de L-vorm. Deze binnenzijde werd overdekt door een in stijl herstelde opengewerkte serre onder deels beglaasde kap waardoor het gehele gebouw een nagenoeg vierkante plattegrond kreeg. De serre is geplaveid met klinkers. Het gehele pand heeft een mansardedak gedekt met geschubde leien in Maasdekking en is voorzien van een geprofileerde bakgoot. Deuren en vensters zijn, tenzij anders vermeld,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

rechthoekig en geplaatst onder een getoogde strek en voorzien van een hardstenen dorpel. De strek van de gevelopeningen in de achtergevel is steeds doorgezet tot aan de architraaf. Het stalgedeelte is vanuit de serre toegankelijk via een opgeklampte, deels beglaasde deur. In de afgeschuinde hoek een deels beglaasde opgeklampte deur met bovenlicht welke toegang verleent tot de vestibule. In de andere gevel zijn de oorspronkelijke deuren van het koetshuis vervangen door symmetrisch ingedeelde vensters. De stalen latei is nog aanwezig. Op de middenstijl een hardsteen met opschrift 'Casper A.A.J.M. Houben / Koningshoeven 12-3-1906'. In het dakschild hierboven een zinken oeil-de-boeuf. In de korte zijgevel aan de zuidzijde twee hoog in de gevel aangebrachte tweeruits vensters en een daartussen geplaatst, deels in het dakschild opgenomen voormalig hijsluik onder zwak hellend zadeldak gedekt met zink. De zijgevels van de dakkapel met hijsluik zijn vlak gecementeerd. Van de oorspronkelijke paneelluiken zijn de panelen vervangen door glas. In de korte zijgevel aan de westzijde een drieruits samengesteld venster. Hieronder een laag in de gevel aangebracht opgeklampt luik voor het uitvegen van de mest uit het stalgedeelte. Op het dak wederom een zinken oeil-de-boeuf.

In de achtergevel van het koetshuis is een nieuwe rechthoekige doorgang aangebracht. Ook aan deze zijde is in het dakschild nog een voormalig hijsluik onder zadeldak aangebracht, de luiken wederom deels beglaasd en de top voorzien van lei in Maasdekking. In de gevel ook een hooggeplaatst eenruits venster. In de afgeschuinde hoek een drieruits samengesteld venster als in de korte oostgevel. In de achtergevel van de stallen twee getoogde tweeruits vensters. In de dakschilden zijn enkele tuimelvensters aangebracht.

Het interieur is deels bewaard gebleven. Het voormalige koetshuis is verbouwd tot woonkamer, de hieraan grenzende voormalige tuigkamer is verbouwd tot keuken. De vestibule en de hieraan grenzende kamer en de stallen zijn nog grotendeels intact. De vestibule, met plavuizen en voorzien van een uit kraaldelen vervaardigd plafond heeft aan weerszijden een opgeklampte deur, aan de zijde van de vestibule bespiegeld. In het kozijn boven de deuren een diamantkop. De vestibule is afgesloten door een samengestelde, deels beglaasde panelenwand. Hierachter, in de voormalige kamer met trap, een nieuwe wenteltrap welke toegang verleent tot de bovenverdieping. In het nog grotendeels oorspronkelijke stalgedeelte een betonvloer en lambrizing uit gele strengperstenen. In de westelijke muur het eerder beschreven opgeklampte luik, hier onder segmentboog. De overige delen van de muren zijn bezet met witte keramische facettegels. Deuren en plafond zijn okergeel geschilderd, in het plafond zijn nog twee doorlaten voor het hooi vanaf de hooizolder aanwezig. Het pand heeft nog het Hollandse spant.

Waardering

Het object is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarden als bijzondere uitdrukking van een stedenbouwkundige ontwikkeling, zijnde het optrekken van buitenhuizen aan de uitvalswegen van de stad, om sociaal-economische redenen. Bovendien betreft het hier een object dat deel uitmaakt van een serie herenhuizen die aan een belangrijke Tilburgse fabrikantenfamilie behoorden. Het object is tevens van belang vanwege de ensemblewaarden doordat het object door de situering nauw is verbonden met de ontwikkeling en het aanzien van een stad en vanwege het feit dat het behoort bij een gaaf herenhuis. Het object is van belang vanwege de architectonische gaafheid van zowel een deel van het in- als nagenoeg het gehele exterieur.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Koetshuis(L)